

Nr 23.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i folkbokföringsförordningen den 28 juni 1946 (nr 469).

Genom en den 31 mars 1952 dagtecknad proposition, nr 216, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av tredje lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

**Förordning om ändring i folkbokföringsförordningen
den 28 juni 1946 (nr 469).**

Härigenom förordnas att 3 §, 10 § 2 mom., 19 §, 26—27 §§, 50 §, 52 §, 55 § 1 mom., 60 §, 62 § 3 mom., 63 §, 66 § 1 mom., 68 § 1 mom. och 74 § folkbokföringsförordningen den 28 juni 1946 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse:

3 §.

För envar — — — som identitetsbeteckning.

10 §.

2 m o m. I varje församling skola vidare föras *församlingsregister* och *avgångsregister*, bestående av avtryckskort, samt *minnesanteckningar över förelägganden*, varom i 27 § förmåles.

Avgångsregistret skall — — — skola förstöras.

19 §.

1 m o m. Om dödsfallet inträffat inom stad, köping eller municipalsamhälle, där för allmänna hälso- eller sjukvården anställd läkare är stationerad, eller inom annan tätbe-

Föreslagen lydelse:

3 §.

För envar — — — som identitetsbeteckning.

Födelsenummer skall även, där i särskild författning så föreskrives, tilldelas här i riket icke kyrkobokförd person.

10 §.

2 m o m. I varje församling skola vidare föras *församlingsregister* och *avgångsregister*, bestående av avtryckskort, samt *minnesanteckningar över a n m a n i n g a r o c h förelägganden*, varom i 27 § förmåles.

Avgångsregistret skall — — — skola förstöras.

19 §.

1 m o m. Om dödsfallet inträffat inom stad, köping eller municipalsamhälle, där för allmänna hälso- eller sjukvården anställd läkare är stationerad, eller inom annan tätbe-

Nuvarande lydelse:

byggd ort, där sådan läkare är stationerad och beträffande vilken ort medicinalstyrelsen förordnat om tillämpning av förevarande stadgande, skall, därest särskilda omständigheter icke göra det omöjligt, *vid anmälan av dödsfallet företes intyg angående dödsorsaken (dödsbevis), utfärdad av legitimerad läkare; och bör sådant bevis såvitt möjligt företes jämväl om dödsfallet inträffat å annan ort.*

Kan dödsbevis ej företes, skall sannolik dödsorsak uppgivas. Har läkare under sista året före dödsfallet rådfrågats av eller för den avlidne, skall tillika lämnas uppgift om läkarens namn.

2 m o m. Läkare, som vårdat avliden person under hans sista sjukdom eller som biträtt vid förlossning, varunder modern eller barnet avlidit, eller som efter dödsfallet besiktigat den avlidnes kropp, är skyldig att så snart ske kan kostnadsfritt utfärda dödsbevis.

Dödsbevis skall avfattas i maskinskrift eller tydlig handskrift. Dödsorsak skall angivas med beteckning å svenska språket, om medicinalstyrelsen sådan fastställt; dock må dödsorsak undantagsvis, där så av

Föreslagen lydelse:

byggd ort, där sådan läkare är stationerad och beträffande vilken ort medicinalstyrelsen förordnat om tillämpning av förevarande stadgande, skall, därest särskilda omständigheter icke göra det omöjligt *eller fall föreligger, varom i 2 mom. förmåles, den som enligt 18 § gör anmälan om dödsfallet avlämna intyg angående dödsorsaken (dödsbevis).*

Har dödsfallet inträffat å annan ort än i första stycket sägs och har läkare vårdat den avlidne under hans sista sjukdom eller biträtt vid förlossning, varunder modern eller barnet avlidit, eller efter dödsfallet besiktigat den avlidnes kropp, skall vad i samma stycke stadgas om avlämnande av dödsbevis äga motsvarande tillämpning.

2 m o m. Skyldighet som i 1 mom. avses föreligger icke i fall då sysloman eller annan å sjukvårdsinrättning anställd person eller ock polismyndighet har att i enlighet med vad därom är särskilt stadgat till vederbörande pastor översända dödsbevis.

3 m o m. Dödsbevis skall utfärdas av läkare enligt av medicinalstyrelsen fastställt formulär.

4 m o m. Den som ej är skyldig att avlämna dödsbevis skall i stället, utom i fall varom i 2 mom. förmåles, uppgiva sannolik dödsorsak. Har läkare under sista året före dödsfallet rådfrågats av eller för den avlidne, skall tillika lämnas uppgift om läkarens namn.

Nuvarande lydelse:

särskilda skäl påkallas, angivas med statistiskt nummer. Jämte beteckning, som nu sagts, må angivas latinsk benämning å dödsorsaken.

26 §.

Vinner pastor kännedom om att i församlingsboken eller i boken över obefintliga upptagen person vistas i annan församling under sådana förhållanden, att han bör där kyrkobokföras, skall han härom, med angivande såvitt möjligt av bostad inom församlingen, utan uppskov underätta pastorsämbetet därstädes för den åtgärd, som i 27 § omförmäles.

Finner pastor — — — omförmälde kyrkobokföringsinspektören.

27 §.

Då pastor finner anledning till antagande att en person flyttat till eller inom församlingen, skall pastor, därest flyttning ej anmälts, ofördröjligen förelägga honom att inom viss tid inställa sig för pastor och lämna de upplysningar, som erfordras för bedömande av huruvida ändring skall ske i hans kyrkobokföring, vid äventyr att han eljest varder utan sitt vidare hörande kyrkobokförd, där han vistas. Har flyttning skett allenast inom församlingen och har pastor vunnit kännedom därom vid för-skrivning eller mantalsskrivning, må dock, om för den flyttande avlämnats föreskriven mantalsuppgift varav flyttningen framgår, pastor underlåta att meddela föreläggande som nu sagts, där pastor fin-

Föreslagen lydelse:

26 §.

Vinner pastor kännedom om att i församlingsboken eller i boken över obefintliga upptagen person vistas i annan församling under sådana förhållanden, att han bör där kyrkobokföras, skall han härom, med angivande såvitt möjligt av bostad inom församlingen, utan uppskov underätta pastorsämbetet därstädes för åtgärd som i 27 § omförmäles.

Finner pastor — — — omförmälde kyrkobokföringsinspektören.

27 §.

1 m o m. Då pastor erhåller vetskap om att någon flyttat till eller inom församlingen, skall pastor, därest flyttningen ej anmälts inom föreskriven tid, genast i den ordning 63 § stadgar anmana honom att inom viss tid efter delfäendet av anmäningen fullgöra vad honom enligt 21 eller 23 § åligger. Då så finnes lämpligt må pastor i stället i tillämpliga delar förfara på sätt i 2 mom. för där avsett fall finnes stadgat.

2 m o m. Finner pastor anledning till antagande att en person flyttat till eller inom församlingen, skall pastor förelägga honom att inom viss tid till pastor lämna de upplysningar, som erfordras för bedömande av hans kyrkobokföring. Föreläggande, som här avses, skall tillställas vederbörande i rekommenderat brev.

Underlåter någon att efterkomma föreläggande, varom i nästföregående stycke förmäles, skall pastor i den ordning 63 § stadgar anmana honom att för skyldighetens fullgörande inställa sig för pastor; dock att pastor, där sannolika skäl tala för antagandet att vederbörande flyttat till eller inom församlingen samt erforderliga uppgifter för hans kyrkobokföring kunnat inhämtas, i stället må utan

Nuvarande lydelse:

ner erforderliga upplysningar kunna med nödig tillförlitlighet och fullständighet inhämtas av mantalsuppgiften och av de vid förrättningen närvarande; och varde i dylikt fall så ansett, som hade anmälan om flyttningen gjorts.

Föreläggande, som i första stycket sägs, skall, skriftligen avfattat, tillställas vederbörande i rekommenderat brev. Äro flera medlemmar i en familj och synas de böra på ett ställe kyrkobokföras, må gemensamt föreläggande för dem utfärdas och tillställas huvudpersonen. Den som är kyrkobokförd i annan församling skall anmanas uppvisa medborgarkort för sig och medföljande familjemedlemmar.

50 §.

Vid mantalsskrivningen — — — till fastighet.

Det åligger därjämte *dels* förrättningsmannen att fullständiga och rätta den för distriktet upprättade stommen till mantalslängd, därvid såvitt möjligt tillses att för envar hans yrke eller näringsfång noggrant angives, att anteckna de personer, vilka böra överföras till boken över obefintliga, samt att i den mån så erfordras utfärda förelägganden på sätt i 27 § om pastor är stadgat, *dels ock* pastor eller hans ställföreträdare att efter förrättningsmannens anvisningar antingen omedelbart i församlingsliggaren införa de ändrade fastighetsbeteckningar, varom upp-

Föreslagen lydelse:

hans vidare hörande kyrkobokföra honom å den fastighet, där han antagits hava inflyttat.

3 *m o m.* Har flyttning skett al-lenast inom församlingen och har pastor vunnit kännedom därom vid för-skrivning eller mantalsskrivning, må pastor utan hinder av vad i 1 och 2 *mom. stadgas*, om för den flyttande avlämnats föreskriven mantalsupp-gift varav flyttningen framgår, underlåta att meddela *anmaning eller föreläggande som i samma moment avses*, där pastor finner erforderliga upplysningar kunna med nödig till-förlitlighet och fullständighet inhämtas av mantalsuppgiften och av de vid förrättningen närvarande; och varde i dylikt fall så ansett, som hade anmälan om flyttningen gjorts.

4 *m o m.* Äro flera medlemmar i en familj och synas de böra på ett ställe kyrkobokföras, må *anmaning eller föreläggande utfärdas för dem gemensamt* och tillställas huvudper-sonen.

50 §.

Vid mantalsskrivningen — — — till fastighet.

Det åligger därjämte *dels* förrättningsmannen att fullständiga och rätta den för distriktet upprättade stommen till mantalslängd, därvid såvitt möjligt tillses att för envar hans yrke eller näringsfång noggrant angives, att anteckna de personer, vilka böra överföras till boken över obefintliga, samt att i den mån så erfordras utfärda *anmaningar eller förelägganden* på sätt i 27 § om pastor är stadgat, *dels ock* pastor eller hans ställföreträdare att efter för-rättningsmannens anvisningar antingen omedelbart i församlingsligga-ren införa de ändrade fastighetsbe-

Nuvarande lydelse:

lysning vunnits, och med avseende å nämnda liggare eller boken över obefintliga vidtagna de övriga åtgärder, vartill anledning förekommit, eller ock, i den mån så ej kan ske, göra anteckning därom för senare verkställighet; dock att med överföring till bok över obefintliga skall anstå till efter emottagandet av den i 54 § 2 mom. omförmälda förteckningen.

52 §.

Mantalsskrivningsförrättarna åligger — — — erforderlig utredning.

Finner mantalsskrivningsförrättare på grund av underrättelse som i första stycket sägs eller eljest anledning till antagande, *som i 27 § sägs, och har föreläggande, som där avses, icke redan meddelats av pastor*, skall mantalsskrivningsförrättaren utfärda sådant föreläggande och därom ofördröjligen underrätta pastor.

55 §.

1 m o m. Närmare bestämmelser angående mantalsskrivningen meddelas av Konungen.

60 §.

Hos riksbyrån skola föras *förteckning över födelsenummer, dödregister, register över obefintliga och emigrantregister*, bestående av de till riksbyrån insända personakterna för döda eller dödförklarade, obefintliga och utvandrare, *dubblettaktregister*, upptagande i *särskilda avdelningar dels* personakter, vilka på grund av skada eller nötning ersatts med nya, *dels ock kopior av personakter, som upprättats av riksbyrån, samt sökregister*, bestående av avtryckskort, ordnade efter födelsenummer, över den i riket kyrkobokförda befolkningen.

Föreslagen lydelse:

teckningar, varom upplysning vunnits, och med avseende å nämnda liggare eller boken över obefintliga vidtagna de övriga åtgärder, vartill anledning förekommit, eller ock, i den mån så ej kan ske, göra anteckning därom för senare verkställighet; dock att med överföring till bok över obefintliga skall anstå till efter emottagandet av den i 54 § 2 mom. omförmälda förteckningen.

52 §.

Mantalsskrivningsförrättarna åligger — — — erforderlig utredning.

Erhåller mantalsskrivningsförrättare på grund av underrättelse som i första stycket sägs eller eljest *vetenskap om eller finner han* anledning till antagande *att någon flyttat till eller inom församling i distriktet*, skall mantalsskrivningsförrättaren i den mån så *erfordras* utfärda *anmningar eller förelägganden på sätt i 27 § om pastor är stadgat* och därom ofördröjligen underrätta pastor.

55 §.

1 m o m. Närmare bestämmelser angående mantalsskrivningen meddelas av Konungen, *som jämväl äger medgiva undantag från de i 46 och 53—54 §§ meddelade föreskrifterna.*

60 §.

Hos riksbyrån skola föras *förteckning över födelsenummer, dödregister, register över obefintliga och emigrantregister*, bestående av de till riksbyrån insända personakterna för döda eller dödförklarade, obefintliga och utvandrare, *dubblettaktregister*, upptagande personakter, vilka på grund av skada eller nötning ersatts med nya, samt *sökregister*, bestående av avtryckskort, ordnade efter födelsenummer, över den i riket kyrkobokförda befolkningen.

Nuvarande lydelse:

62 §.

3 m o m. Straff för försummelse varom i 1 och 2 mom. sägs må ej ådömas den som innan åtal skett frivilligt eller efter föreläggande, varom i 27 § förmåles, fullgör vad honom åligger.

63 §.

Anmaning, varom i 16 §, 21 §, 24 § 4 mom. eller 44 § förmåles, bör, där omständigheterna ej till annat föranleda, tillställas vederbörande i rekommenderat brev. Då så anses påkallat, må polismyndighet anlitas för delgivningen. Infordrad handling må avlämnas till den, som verkställer delgivningen. Hörsammas icke anmaningen, må för skyldighetens utkrävande anlitas biträde av länsstyrelsen, som äger förelägga den försumlige lämpligt vite.

Polisman, som — — — varje förättning.

Rörande indrivning — — — särskilt stadgat.

66 §.

1 m o m. 1. Äro pastorsämbeten av olika mening rörande tillämpningen av denna förordning, skola de inhämta vederbörande kyrkobokföringsinspektörs råd i ärendet. Stanna de likväl i skilda uppfattningar, skall ärendet av den pastor som först handlagt det underställas, där fråga är om rätt kyrkobokföringsort, länsstyrelsen i länet samt eljest domkapitlet i stiftet; och skall med vidtagande av ifrågasatt kyrkobokföringsåtgärd i ärendet anstå till dess laga-kraftätagande beslut föreligger.

2. Uppstå vid skriftväxling, varom förmåles i 52 §, mellan mantalsskrivningsförrättare skiljaktiga meningar om någon persons rätta mantalsskrivningsort, skall frågan där om underställas länsstyrelsen i det

Föreslagen lydelse:

62 §.

3 m o m. Straff för försummelse varom i 1 och 2 mom. sägs må ej ådömas den som innan åtal skett frivilligt eller efter *anmaning eller föreläggande*, varom i 27 § förmåles, fullgör vad honom åligger.

63 §.

Anmaning, varom i 16 §, 21 §, 24 § 4 mom., 27 § eller 44 § förmåles, bör, där omständigheterna ej till annat föranleda, tillställas vederbörande i rekommenderat brev. Då så anses påkallat, må polismyndighet anlitas för delgivningen. Infordrad handling må avlämnas till den, som verkställer delgivningen. Hörsammas icke anmaningen, må för skyldighetens utkrävande anlitas biträde av länsstyrelsen, som äger förelägga den försumlige lämpligt vite.

Polisman, som — — — varje förättning.

Rörande indrivning — — — särskilt stadgat.

66 §.

1 m o m. 1. Äro pastorsämbeten av olika mening rörande tillämpningen av denna förordning, skola de inhämta vederbörande kyrkobokföringsinspektörs råd i ärendet. Stanna de likväl i skilda uppfattningar, skall ärendet av den pastor som först handlagt det underställas, där fråga är om rätt kyrkobokföringsort, länsstyrelsen i länet samt eljest domkapitlet i stiftet; och skall med vidtagande av ifrågasatt kyrkobokföringsåtgärd i ärendet anstå till dess laga-kraftätagande beslut föreligger *eller, såvitt avser beslut, som enligt bestämmelserna i 68 § 1 mom. skola omedelbart verkställas, till dess länsstyrelsens beslut föreligger.*

2. Uppstå vid skriftväxling, varom förmåles i 52 §, mellan mantalsskrivningsförrättare skiljaktiga meningar om någon persons rätta mantalsskrivningsort, skall frågan där om underställas länsstyrelsen i det län, där

Nuvarande lydelse:

län, där den ifrågasatta nya mantalskrivningsorten är belägen; och skall personen kvarstå i det distrikts mantalslängd, där han senast varit uppförd, till dess lagakraftätagande beslut föreligger.

68 §.

1 m o m. Talan mot — — — av länsstyrelserna.

Talan som — — — dessa menigheter.

Kammarrätten skall — — — kammarrätten inkommit.

Sedan besvär — — — eget yttrande.

74 §.

Det åligger länsstyrelserna, domkapitlen och kammarrätten att skyndsamligen låta sina beslut i de i 65, 66, 67 och 68 §§ avsedda mål, på sätt i 33 kap. nya rättegångsbalken stadgas om delgivning genom rättens försorg, tillställas envar person, vars rätt därav beröres, ävensom vederbörande kommun och fattigvårdssamhälle. Bevis om delgivningen bör vid anfordran tillhandahållas vederbörande.

Föreslagen lydelse:

den ifrågasatta nya mantalsskrivningsorten är belägen; och skall personen kvarstå i det distrikts mantalslängd, där han senast varit uppförd, till dess lagakraftätagande beslut föreligger *eller, såvitt avser beslut, som enligt bestämmelserna i 68 § 1 mom. skola omedelbart verkställas, till dess länsstyrelsens beslut föreligger.*

68 §.

1 m o m. Talan mot — — — av länsstyrelserna.

Länsstyrelses beslut skall, där icke beslutet jämväl innefattar hänvisning av målet till annan länsstyrelse för fortsatt prövning av folkbokföringsfrågan, omedelbart bringas i verkställighet; dock att länsstyrelsen må för visst fall förordna att med verkställigheten skall anstå till dess beslutet vunnit laga kraft.

Talan som — — — dessa menigheter.

Kammarrätten skall — — — kammarrätten inkommit.

Sedan besvär — — — eget yttrande.

74 §.

1 m o m. Av länsstyrelserna, domkapitlen och kammarrätten meddelade beslut i de i 65, 66, 67 och 68 §§ avsedda mål skola genom den myndighets försorg, som meddelat beslutet, skyndsamt delgivas envar person, vars rätt därav beröres, ävensom vederbörande kommun och fattigvårdssamhälle. Bevis om delgivningen bör vid anfordran tillhandahållas vederbörande.

2 m o m. Delgivning, varom i 1 mom. förmåles, skall, om ej myndigheten finner den böra verkställas på annat sätt, ske genom beslutets översändande med posten i rekommenderat brev med mottagningsbevis. Genom anteckning å försändelsen samt å mottagningsbeviset skall finnas utmärkt att försändelsen må utkvitteras endast av adressaten personligen.

Nuvarande lydelse:

Länsstyrelses eller domkapitels beslut i här avsedda mål må ej till vederbörande pastor eller mantalskrivningsförrättare översändas för verkställighet förrän beslutet vunnit laga kraft.

Föreslagen lydelse:

Har den, med vilken delgivning skall ske, icke kunnat anträffas eller har försändelsen av annan anledning icke blivit utlöst, skall beslutet anslås å en för allmänheten tillgänglig plats inom myndighetens ämbetslokal. Meddelande om att beslutet sålunda anslagits skall därjämte med posten i vanligt brev sändas till den, med vilken delgivning skall ske, under hans senast kända adress. Delgivning skall anses hava skett, då vad här föreskrivits blivit fullgjort.

I övrigt skall i tillämpliga delar gälla vad i 33 kap. rättegångsbalken stadgas om delgivning.

3 m o m. Domkapitels beslut i här avsedda mål samt sådant länsstyrelses beslut, som icke skall omedelbart verkställas, må ej till vederbörande pastor eller mantalsskrivningsförrättare översändas för verkställighet förrän beslutet vunnit laga kraft.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1952. Ut i de i 65, 66, 67 och 68 §§ avsedda mål eller ärenden, däri talan anhängiggjorts eller fråga väckts före denna förordnings ikraftträdande, skall vad i denna förordning stadgas lända till efterrättelse i avseende å beslut, som därefter meddelas.

Nedan skall i anslutning till propositionens uppställning i sex avsnitt lämnas en huvudsaklig redogörelse för de skäl, som anförts till stöd för förevarande författningsförslag. I den mån redogörelse för skälen ej lämnas i det följande får utskottet hänvisa till propositionen.

I. Inledning.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 25 februari 1949 tillkallade dåvarande chefen för finansdepartementet den 9 mars samma år särskilda sakkunniga med uppdrag att verkställa en allmän översyn av folkbokföringsväsendet. Genom beslut den 29 juni 1951 förordnade Kungl. Maj:t att nämnda sakkunniga, vilka antagit benämningen 1949 års folkbokförings-sakkunniga, skulle upphöra med sin verksamhet med utgången av juni månad 1951. Kungl. Maj:t uppdrog samma dag åt statens organisationsnämnd att slutföra det av de folkbokföringssakkunniga påbörjade arbetet i vad avsåge organisatoriska frågor inom folkbokföringsväsendet ävensom inkomma

med de förslag i övrigt till förenkling av folkbokföringsväsendet, nämnden funne lämpligt. Samtidigt bemyndigades chefen för finansdepartementet att tillkalla en sakkunnig med uppdrag att inom finansdepartementet slutföra de folkbokföringssakkunnigas arbete i de delar, som ej omfattades av det åt organisationsnämnden givna uppdraget ävensom att i övrigt i anslutning till nämndens berörda uppdrag framlägga erforderliga författningsförslag.

Med stöd av sistnämnda bemyndigande tillkallades den 30 juni 1951 assessorn i kammarrätten S. F. von Otter med uppdrag att tills vidare såsom sakkunnig inom finansdepartementet biträda med utredning av vissa frågor rörande folkbokföringsväsendet.

Utredningsmannen har såsom ett led i utredningsarbetet med skrivelse den 21 november 1951 avlämnat en promemoria med förslag till vissa ändringar i folkbokföringsförordningen m. m. med därvid fogade författningsförslag. Beträffande de i promemorian behandlade frågorna har samråd i viss utsträckning ägt rum mellan utredningsmannen och statens organisationsnämnd.

Över promemorian ha efter remiss yttranden avgivits av ett flertal myndigheter och sammanslutningar.

Departementschefen. Jag får till en början erinra om dåvarande chefens för finansdepartementet uttalande till statsrådsprotokollet den 25 februari 1949 vid anmälan av frågan om översyn av gällande bestämmelser rörande folkbokföringsväsendet, att det icke kunde bestridas, att folkbokföringsreformen medfört en större ökning av arbetsbördan för de myndigheter, som handhade folkbokföringsväsendet, än man från början räknat med. Kostnaderna för folkbokföringsarbetet vore till följd härav betydande. Vid översynen borde därför helt allmänt eftersträvas att söka åvägabringa förenklingar i arbetet.

Såsom nyss berörts uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 29 juni 1951 åt statens organisationsnämnd att slutföra det av de folkbokföringssakkunniga påbörjade arbetet i vad avsåge organisatoriska frågor. Kungl. Maj:t har vidare genom beslut den 14 december samma år uppdragit åt organisationsnämnden att verkställa organisationsundersökningar vid länsstyrelserna. De båda uppdragen äga ett sådant inbördes samband att de organisatoriska frågor, som beröra folkbokföringen, icke kunna lösas förrän resultatet av organisationsundersökningarna vid länsstyrelserna föreligger och blivit föremål för bearbetning. När så kan bliva fallet är för närvarande omöjligt att bedöma. Med hänsyn härtill synes det vara motiverat att — trots önskvärheten av att icke utbryta vissa detaljfrågor ur det stora sammanhanget — utan avvaktan på översynsarbetets slutförande genomföra vissa förenklingar.

De av utredningsmannen framlagda ändringsförslagen synas mig i stort sett vara ägnade att medföra en lättnad i arbetet för de myndigheter, som handha folkbokföringen. Då så är fallet har jag intet att erinra emot att utredningsmannens förslag lägges till grund för ändrad lagstiftning i ämnet.

Under remissbehandlingen av utredningsmannens förslag ha från olika myndigheter framförts krav på mera vittgående ändringar än de av utredningsmannen föreslagna. I den mån jag ansett mig icke kunna i detta sammanhang taga ställning till de sålunda framförda problemen synas desamma böra tagas i övervägande under den alltjämt pågående utredningen.

Utredningsmannen har föreslagit, att den mantalsskrivning av juridiska personer, som nu förekommer, skall slopas ävensom att vissa förenklingar i fråga om allmänhetens uppgiftsskyldighet i samband med mantalsskrivningen skola genomföras. Förslaget har i dessa delar i flertalet remissyttranden tillstyrkts i huvudsak eller lämnats utan erinran. Jag har dock funnit vissa detaljer böra bli va föremål för närmare överväganden, varför jag ansett mig icke böra i detta sammanhang taga ställning till nu ifrågavarande ändringar. Min avsikt är att, sedan utredningsmannens förslag blivit ytterligare bearbetat, föreslå proposition i ämnet till 1953 års riksdag. Till följd härav kommer jag i det följande icke att behandla de delar av utredningsmannens förslag, som beröra mantalsskrivningen av juridiska personer och allmänhetens uppgiftsskyldighet i samband med mantalsskrivningen. Vad beträffar förslaget i övrigt skall jag nu övergå till att redogöra för det närmare innehållet i detsamma. Jag kommer därvid först att behandla de frågor, som föranleda ändring i gällande bestämmelser i folkbokföringsförordningen. Därefter skall jag beröra frågan om anstånd med utfärdandet av medborgarkort och främlingskort samt med upprättandet av vissa förteckningar och register.

II. Födelsenummer.

Enligt 3 § folkbokföringsförordningen skall för envar i riket kyrkobokförd person finnas ett av länsbyrå eller riksbyrån fastställt födelsenummer, vilket är avsett att i förening med uppgift om födelsetid användas såsom identitetsbeteckning.

Utredningsmannen framhåller, att person i värnpliktsåldern, som ej vore här i riket kyrkobokförd, enligt inskrivningsförordningen ägde rätt att bli va inskriven såsom värnpliktig. Därest sådan person icke varit kyrkobokförd här efter den 1 januari 1947, hade han ej tilldelats födelsenummer. Enligt en av de folkbokföringssakkunniga den 8 maj 1951 avgiven promemoria angående folkbokföringsmyndigheternas medverkan dels vid inskrivning och redovisning av värnpliktiga dels ock vid registreringen av på sjömanshus inskrivna personer skulle emellertid födelsenumret ersätta det nu förekommande militära registreringsnumret beträffande sådana som i framtiden bleve inskrivna. Härav följde att möjlighet måste finnas att tilldela en här i riket icke kyrkobokförd person födelsenummer. Numret syntes lämpligen böra efter därom hos riksbyrån gjord framställning tilldelas den värnpliktige av nämnda myndighet. Den av utredningsmannen föreslagna bestäm-

melsen hade utformats så att, därest det i en framtid skulle befinnas lämpligt att även andra här icke kyrkobokförda personer än värnpliktiga skulle i denna ordning kunna tilldelas födelsennummer, någon ny ändring av stadgandet icke skulle behöva ske.

Departementschefen tillstyrker, att utredningsmannens förslag i nu förevarande hänseende genomföres.

III. Anmälningar till kyrkobokföringen m. m.

A. Anmälan om dödsfall.

Gällande bestämmelser. I 18 § folkbokföringsförordningen föreskrives att dödsfall skyndsamt skall anmälas hos pastor. Har dödsfallet inträffat inom stad, köping eller municipalsamhälle, där för allmänna hälso- och sjukvården anställd läkare är stationerad, eller inom annan tätbebyggd ort, där sådan läkare är stationerad och beträffande vilken ort medicinalstyrelsen förordnat om tillämpning av förevarande stadgande, skall enligt 19 § samma förordning, därest särskilda omständigheter icke göra det omöjligt, vid anmälan av dödsfallet företes intyg angående dödsorsaken (*dödsbevis*), utfärdat av legitimerad läkare. Sådant bevis bör såvitt möjligt företes jämväl om dödsfallet inträffat å annan ort. Om dödsbevis icke kan företes, skall vid anmälan av dödsfallet sannolik dödsorsak angivas.

Departementschefen. Frågan om införande av obligatoriska dödsbevis även å rikets landsbygd har blivit aktuell i anledning av Sveriges anslutning till världshälsoorganisationen och i samband därmed uppkommande behov av att samordna den svenska dödsfallsstatistiken med dödsfallsstatistiken för övriga till organisationen anslutna stater. Av utredningen framgår, att dödsbevis redan nu i stor utsträckning avlämnas även i de delar av rikets landsbygd, där de icke äro obligatoriska. Endast en mindre del av dödsfallen inträffa under sådana omständigheter att av läkare utfärdat dödsbevis icke rimligen kan krävas. Några betänkligheter synas sålunda icke kunna resas emot att dödsbevis bliva obligatoriska inom de delar av landsbygden, där de för närvarande regelmässigt förekomma. Med hänsyn härtill och då det ur kyrkobokföringssynpunkt är betydelsefullt att dödsbevis i största möjliga utsträckning avlämnas, har jag intet att erinra emot att som regel skall gälla att av läkare utfärdat dödsbevis skall avlämnas till pastor.

I några remissyttranden ha anförts betänkligheter mot förslaget av bl. a. den anledningen att dess genomförande skulle komma att förorsaka extra besvär och kostnader framför allt för personer, vilka äro bosatta i mera avlägset belägna trakter av landet. Det synes icke böra komma ifråga att ålägga sådana personer en ovillkorlig skyldighet att avlämna dödsbevis. Ej heller finnes det enligt min mening tillräckliga skäl att ålägga landsbygdens befolkning någon skyldighet att avlämna dödsbevis i de fall, då läkare icke anlitas i samband med dödsfallet. För landsbygdens del torde således böra

gälla, att avlämnande av dödsbevis skall vara obligatoriskt endast därest läkare vårdat den avlidne under hans sista sjukdom eller biträtt vid förlösning, varunder modern eller barnet avlidit, eller efter dödsfallet besiktigat den avlidnes kropp. Enär det även i fortsättningen skall åligga sådan läkare att kostnadsfritt utfärda dödsbevis, kommer genomförandet av en dylik ordning icke att förorsaka allmänheten några extra kostnader.

Statistiska centralbyrån har i sitt yttrande erinrat om att det enligt sjukhusstadgan åligger syssloman vid lasarett att till pastorsämbetet i orten översända dödsbevis avseende å lasarettet avlidne person. Likaså föreligger skyldighet för vederbörande tjänsteman att till pastor översända dödsbevis avseende person, som avlidit å annan likartad sjukvårdsinrättning eller å sinnessjukhus. I 19 § folkbokföringsförordningen finnes emellertid icke något stadgande som undantager efterlevande till den, som avlidit å sådan inrättning, från skyldighet att avlämna dödsbevis. Vidare åligger det i vissa fall polismyndighet att enligt 8 § kungörelsen den 16 december 1949 (nr 702) med vissa bestämmelser angående befolkningsstatistiken till pastor översända dödsbevis. För de nu nämnda fallen bör en undantagsbestämelse införas av innehåll att skyldighet att avlämna dödsbevis icke skall föreligga för efterlevande.

I övrigt har föreslagits att det för närvarande i 19 § förekommande uttrycket »legitimerad läkare» skall ersättas av »läkare». Häremot har jag intet att erinra.

Förslaget om att från folkbokföringsförordningen till allmänna läkarinstruktionen överföra i förordningen förekommande stadganden om skyldighet för läkare att i visst fall kostnadsfritt utfärda dödsbevis biträder jag. Likaså biträder jag förslaget att ur förordningen utbryta stadgandet om hur dödsbevis skall skrivas och ifyllas.

B. Anmälan om flyttning.

Gällande bestämmelser. Flyttning skall i princip anmälas ofördröjligen och senast inom fjorton dagar efter det flyttningen skett. I 27 § folkbokföringsförordningen ha meddelats vissa föreskrifter hur pastor skall förfara, då han funnit anledning till antagande att en person flyttat till eller inom församlingen men flyttningsanmälan ej avlämnats.

Utredningen. Utredningsmannen har föreslagit ändring av föreskrifterna i 27 §, innebärande bl. a. att anmaningsförfarande enligt 63 § folkbokföringsförordningen skulle få komma till användning i här avsedda fall.

Departementschefen.

Vad först beträffar frågan om tillskapandet av möjlighet för pastor att tillgripa tvångsmedel gentemot personer, som underlåta att fullgöra sin an-

mälningsskyldighet, anser jag i likhet med statistiska centralbyrån, att anmaningsförfarande enligt 63 § bör tillgripas allenast då konstaterad försumelse föreligger. Har pastor vetskap om att en person flyttat till eller inom församlingen torde i allmänhet sådant anmaningsförfarande böra tillgripas. Pastor bör dock ha möjlighet att, där så finnes lämpligt, i stället använda ett förfarande med föreläggande.

Beträffande de fall, där pastor endast har anledning antaga att en person flyttat till eller inom församlingen synes mig lämpligt att pastor i första hand förelägger vederbörande att inkomma med erforderliga uppgifter. Enligt den nuvarande avfattningen av stadgandet i 27 § skall vederbörande »inställa sig för pastor» för att lämna de upplysningar, som äro erforderliga för bedömande av kyrkobokföringsfrågan. Ett krav på personlig inställelse synes dock icke kunna upprätthållas, när pastor blott tror sig veta att vederbörande skall kyrkobokföras i församlingen och han i anledning därav utfärdar föreläggande. Efterkommes icke sådant föreläggande och tillgripes till följd därav anmaningsförfarande, synes det däremot motiverat att alltjämt kräva personlig inställelse.

— — —
Den av mig föreslagna omformuleringen av 27 § första stycket har föranlett vissa ändringar även uti 10 § 2 mom., 26, 50 och 52 §§, 62 § 3 mom. samt 63 §.

I 27 § andra stycket föreskrives för närvarande bl. a., att vederbörande skall anmanas att uppvisa medborgarkort för sig och medföljande familjemedlemmar. Jag kan icke finna skäl föreligga att författningstexten skall belastas med föreskrifter av detta slag. I den mån särskilda upplysningar anses böra givas i samband med ett föreläggande, synes detta böra framgå av formuläret till föreläggande. Sådant formulär ävensom formulär till anmaning synes mig böra fastställas av riksbyrån för folkbokföringen.

IV. Mantalsskrivningsförfarandet.

Departementschefen. Genom folkbokföringsförordningen regleras för närvarande ett flertal detaljer angående bl. a. mantalsskrivningsförfarandet. I direktiven till de folkbokföringssakkunniga uttalades bl. a., att den detaljreglering av förfarandet, som vid folkbokföringsförordningens utarbetande ansågs lämplig, kommit att i viss mån framstå såsom hinderlig då det gällt att på ett praktiskt och lämpligt sätt komma till rätta med vissa organisatoriska och tekniska frågor. Vid översynen borde därför övervägas, huruvida icke en del detaljfrågor med fördel kunde utbrytas ur folkbokföringsförordningen för att i stället regleras genom administrativ lagstiftning eller genom riksbyråns avgöranden.

Det torde icke kunna råda mer än en mening om att mantalsskrivningsförfarandet bör göras så enkelt som möjligt. Såsom i några remissyttranden framhållits torde vissa möjligheter föreligga att redan nu genomföra en

del förenklingar. I varje fall synes det lämpligt, att man under det pågående utredningsarbetet äger möjlighet att söka sig fram på olika vägar för att därigenom erhålla underlag för bedömande av hur det slutliga förfarandet bör utformas. Bl. a. synes böra prövas det system för tryckning av mantalslängder, varom länsstyrelsen i Stockholms län uttalat sig. Jag finner mig med hänsyn härtill böra föreslå, att Kungl. Maj:t medges rätt att utfärda från folkbokföringsförordningen avvikande föreskrifter såvitt avser upprättande av längder m. m. Stadgande härom har införts i 55 § 1 mom.

V. Det hos riksbyrån för folkbokföringen förda dubblettaktregistret.

Gällande bestämmelser m. m. För envar i riket kyrkobokförd person skall personakt finnas upprättad. För nyfödd upprättas sådan akt av vederbörande pastor men för den, som invandrat i riket och blivit här bosatt, av riksbyrån för folkbokföringen efter rekvisition av pastor. Enligt 60 § folkbokföringsförordningen skall hos riksbyrån föras bl. a. dubblettaktregister, upptagande — förutom personakter, vilka på grund av skada eller nötning ersatts med nya — kopior av personakter som upprättats av riksbyrån. Sistnämnda myndighet skall således, då personakt för invandrare upprättas, skriva ut såväl ett huvudexemplar, vilket översändes till pastor, som en kopia, vilken skall ingå i dubblettaktregistret.

Riksbyrån har i underdånig skrivelse den 5 oktober 1951 framhållit, att det icke längre vore ur praktiska synpunkter erforderligt att föra ett av personaktkopior bestående register. Den i 60 § folkbokföringsförordningen härom intagna bestämmelsen syntes med hänsyn härtill böra utgå.

Enär den av riksbyrån föreslagna ändringen av 60 § folkbokföringsförordningen skulle medföra en ur kostnads- och arbetssynpunkt avsevärd rationalisering och då registret numera ej fyllde någon funktion, föreslår *utredningsmannen* att bestämmelsen om att dubblettaktregister skall föras över bl. a. invandrare måtte upphävas.

Departementschefen. Jag finner mig böra biträda utredningsmannens förslag i denna del.

VI. Klagan och underställning m. m.

A. Delgivning av beslut i folkbokföringsmål.

Gällande bestämmelser och deras tillämpning. Enligt 74 § folkbokföringsförordningen åligger det länsstyrelserna, domkapitlen och kammarrätten att låta sina beslut i folkbokföringsmål, på sätt i 33 kap. rättegångsbalken stadgas om delgivning genom rättens försorg, tillställas vederbörande. Närmare bestämmelser angående sådan delgivning ha intagits i kungörelsen den 10

juli 1947 om delgivning i mål och ärenden vid domstol (delgivningskungörelsen). Denna kungörelse gäller emellertid uttryckligen endast allmän domstol, domstol i vattenmål, ägodelningsrätt, expropriationsdomstol samt arbetsdomstolen.

Departementschefen. — — — Föreskrifterna i delgivningskungörelsen äro av den art att de, med hänsyn till folkbokföringsmålens speciella karaktär, icke lämpligen böra tillämpas vid delgivning av beslut i sådana mål. Det synes mera ändamålsenligt att delgivningen verkställas under enklare men ändock betryggande former.

— — —
Såsom allmän regel beträffande delgivning av beslut i folkbokföringsmål bör därvid gälla att beslutet skall delgivas vederbörande genom dess översändande i rekommenderat brev med mottagningsbevis. Försändelsen synes böra utkvitteras av adressaten personligen, något som även bör framgå såväl av försändelsen som av mottagningsbeviset. Därest den person, med vilken delgivning skall ske, icke kunnat anträffas eller översänd försändelse av annan anledning icke blivit utlöst, bör beslutet anslås inom myndighetens ämbetslokal; något kungörande av beslutet i allmänna tidningarna bör, enär ett sådant förfarings sätt i dessa fall saknar varje praktisk betydelse, icke komma i fråga. Lämpligt torde dock vara, att vederbörande under sin senast kända adress i vanligt brev tillställas ett meddelande om att beslutet anslagits.

Härjämte bör i folkbokföringsförordningen stadgas att i övrigt rättegångsbalkens regler om delgivning i tillämpliga delar skola gälla.

B. Verkställighet av beslut i folkbokföringsmål.

Gällande bestämmelser. I 66 § 1 mom. och 74 § andra stycket folkbokföringsförordningen meddelas bestämmelser av innehåll att vissa åtgärder icke må företagas eller beslut verkställas förrän lagakraftägande beslut föreligger i ärendet.

Departementschefen. Av de utredningar som föreligga i ämnet synes framgå, att avsevärda olägenheter äro förenade med att beslut i folkbokföringsmål icke kunna gå i verkställighet förrän de vunnit laga kraft. De vid två olika tillfällen i denna fråga avgivna remissyttrandena giva ytterligare belägg för att av praktiska skäl en ändring är påkallad. Jag finner mig med hänsyn härtill böra i princip biträda utredningsmannens ändringsförslag vad beträffar verkställighet av l ä n s s t y r e l s e s b e s l u t i folkbokföringsmål. I likhet med besvärssakkunniga och på de av dem anförda skälen anser jag emellertid att den ändringen bör vidtagas i utredningsmannens författningsförslag, att folkbokföringsförordningen kommer att innehålla en uttrycklig föreskrift om att de ifrågavarande besluten skola omedelbart verkställas. Vidare bör, såsom länsstyrelsen i Gävleborgs län föreslagit, ett stadgande införas att länsstyrelse må kunna förordna att beslutet icke skall

gå i omedelbar verkställighet. De av detta mitt ståndpunktstagande föranledda författningsbestämmelserna ha införts i 68 § 1 mom.

Utredningsmannen har föreslagit att jämväl d o m k a p i t l e t s b e s l u t i folkbokföringsmål skola gå i omedelbar verkställighet. Såsom motiv härför har anförts lämpligheten av att likartade bestämmelser gällde i fråga om alla mål, som handläggas i enlighet med folkbokföringsförordningens föreskrifter. Enär det nuvarande systemet, såvitt kunnat konstateras, icke medför några olägenheter i nu ifrågavarande ärenden, synes icke anledning föreligga att på denna punkt frångå huvudprincipen att meddelade beslut skola före verkställandet ha vunnit laga kraft. Jag finner mig sålunda icke kunna tillstyrka förslaget i denna del.

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det genom propositionen framlagda förslaget och får därför hemställa,
att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 29 april 1952.

På tredje lagutskottets vägnar:

AKE HOLMBÄCK.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Holmbäck, Carl Eriksson, Nils A. Larsson, Albert Hermansson, Lars Andersson, Eskilsson, Ivar Nilzon och Boo;

från a n d r a kammaren: herrar Stjärne, Ericsson i Sörsjön, Andersson i Dunker, Ahman, Levin, Jansson i Hällefors, Andersson i Ryggestad och Nilsson i Bästekille.